

ชาวไทยเขมร : พหุวัฒนธรรมในบริบทลังค์คมไทย

ณรงค์ฤทธิ์ สุขสวัสดิ์¹

บทคัดย่อ

ชาวไทยเขมรในพื้นที่อำเภอปงน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี เป็นกลุ่มนชาติพันธุ์เขมรแบบเดียวกับกลุ่มชาวเขมรที่อาศัยอยู่ในประเทศไทยกัมพูชา และพื้นที่อีสานตอนใต้ กลุ่มนชาติพันธุ์ก่อนจะมีการขึ้นเบ่งพรและแคนระหว่างไทยกับกัมพูชา ที่ได้แบ่งความเป็นพื้น้องทางชาติพันธุ์ออกเป็นสองกลุ่ม ตัดขาดวัฒนธรรมที่มีอยู่ร่วมกันจนเกิดปรากฏการณ์ถอยห่างทางวัฒนธรรมระหว่างสองกลุ่มน วิถีชีวิตและความเป็นอยู่ของชาวไทยเขมรจะเป็นวิถีแบบชาวชนบทที่เรียบง่าย อาศัยอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่มใหญ่บ้าน ศาสนะทำที่ตั้งอยู่ใกล้กลางชนบทเป็นจุดศูนย์รวมจิตใจที่ชาวชุมชนสร้างสรรค์การพนับถือ ประเพณี พิธีกรรมและความเชื่อของชาวไทยเขมรจะมีอยู่หลากหลายรูปแบบทั้งที่เกี่ยวกับงดงามเช่น กรรมที่เชื่อว่าทุกคนที่เกิดมาจะเทพเจ้าประ Kami ทำหน้าที่ปกป้อง และพิธีอิจปีะที่เป็นอัตลักษณ์เฉพาะกลุ่ม เป็นการรักษาพยาบาลที่ใช้ความร้อนของไฟมาเป็นเครื่องมือในการรักษา พิธีตามความเชื่อที่เกี่ยวกับชุมชน เช่น พิธีกรรมแซนความที่ประกอบขึ้นเพื่อเร่นรำที่ค้อยปอกป่องเร่นรำ พิธีกรรมตามความเชื่อที่เกี่ยวกับความเป็นมงคลต่อชีวิต เช่น พิธีแกดรวยที่ประกอบขึ้นเพื่อเป็นการสะเคราะห์เป็นต้น

คำสำคัญ : ชาวไทยเขมร, พหุวัฒนธรรม, ลังค์คมไทย

บทนำ

ชาวไทยเขมร ที่มีอยู่ในประเทศไทยเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มชาติพันธุ์เขมร หรือจะเรียกอีกอย่างว่าคือกลุ่มชาติพันธุ์เดียวกัน ซึ่งเป็นกลุ่มนชาติพันธุ์ที่ใช้ภาษากลุ่มตระกูลภาษาอ่อง储-ටូរេខីតុក และเป็นหนึ่งในกลุ่มชาติพันธุ์หลาย ๆ กลุ่มที่มีอยู่ในประเทศไทย

กลุ่มชาวไทยเขมรในพื้นที่อำเภอปงน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี เป็นกลุ่มนกกลุ่มที่อาศัยอยู่ตั้งติดมาตั้งแต่ครั้งโบราณ โดยได้อาศัยอยู่ในพื้นที่มาตั้งแต่ก่อนที่ประเทศไทยจะมีการปักปันเขตแดนอย่างชัดเจนกับราชอาณาจักรกัมพูชาใน พ.ศ. 2449 รัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ การปักปันเขตแดนนี้จัดทำโดยประเทศฝรั่งเศสที่เข้ามามีอำนาจปกครองเหนือกัมพูชา ซึ่งการปักปันเขตแดนส่งผลให้ประเทศไทยต้องเสียเมืองพระตะบอง (พิบูลลงกรณ์) เมืองเสียมราฐ และเมืองศรีโสภณ (บันเตียนเมียนเจย) ให้กับประเทศฝรั่งเศสห่างจากที่ไทยปกครองเมืองทั้ง ๓ มาเป็นเวลา ๑๑๒ ปี คือตั้งแต่ พ.ศ. ๒๓๓๗ รวมทั้งไทยยังต้องเสียพื้นที่จังหวัดประจันทรีเขต (เกาะกง) ให้กับประเทศไทยกัมพูชาอย่างถาวร การขึ้นเบ่งแคนระหว่างไทย และได้กล่าวเป็นประการไทยโดยสมบูรณ์ตามประกาศพระราชบัญญัติสำหรับทำบัญชีคนในพระราชอาณาจักร ร.ศ. ๑๒๘ (พ.ศ. ๒๔๕๒) ของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวฯ

¹ อาจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

วิถีสังคมชาวไทยเขมร

ชุมชนของชาวไทยเขมรจะจัดตั้งหมู่บ้านในลักษณะรวมกันเป็นกลุ่มบ้าน หมู่บ้านหรือชุมชนจะมีจำนวนบ้านประมาณ 10 – 20 หลังคาเรือน เหมือนกับชุมชนชาวไทยภาคตะวันออกเฉียงเหนือและชาวไทยภาคเหนือ เริ่มต้นก่อตั้งชุมชนทุกคนในชุมชนจะเป็นกลุ่มที่เป็นญาติพี่น้องกัน อาจจะเป็นญาติที่สนิทสนมหรืออาจจะเป็นญาติห่าง ๆ และก็ยังมีบุคคลอื่นที่ไม่ใช่ญาติพี่น้องอยู่เข้ามาอาศัยอยู่ในชุมชนด้วยแต่ก็เป็นเพียงส่วนน้อย บุคคลเหล่านี้จะเข้ามาอาศัยในรูปแบบเข้ามายางงานกับบุคคลที่อยู่ในชุมชน หรือพอยพาจากชุมชนอื่นเพื่อเข้ามาทำมาหากินในชุมชน การก่อตั้งชุมชนจะก่อตั้งในสถานที่ใกล้กับแหล่งน้ำ เพราะน้ำคือปัจจัยหลักในการดำรงชีพ และน้ำยังเป็นแหล่งอาหารสำคัญที่มีทั้งสัตว์น้ำและพืชผักที่ขึ้นอยู่ข้างลำน้ำ อยู่รวมกันจนมีประชากรในชุมชนเพิ่มมากขึ้นจนขยายออกไปเป็นชุมชนขนาดใหญ่หรือแตกขยายจนเกิดเป็นชุมชนแห่งใหม่

ชุมชนที่ก่อตั้งขึ้นทุกชุมชนจะต้องมีการสร้างศาลาคน (ตามคำเรียกของคนในชุมชน) หรือศาลาพระภูมิเจ้าที่ไว้ในชุมชน และชาวบ้านในชุมชนก็จะไปอัญเชิญนา吒 หรือเจ้าที่มาประจำอยู่ที่ศาลาเพื่อทำหน้าที่ดูแล และให้ความคุ้มครองคนในชุมชน ตามความเชื่อของชาวไทยเขมรเชื่อว่านา吒หรือเจ้าที่คล้ายกับเทพารักษ์ที่ทำหน้าที่เฝ้าดูแลบ้านในบ้านทุกหลังคาเรือนจะต้องมี และนา吒ก็คือเทพารักษ์ประจำชุมชนที่จะทำหน้าที่ดูแลปกป้องชุมชนและทุกคนในชุมชน นา吒คือบรรพบุรุษของคนในชุมชนที่เสียชีวิตไปแล้วกลับมาทำหน้าที่ดูแลคนในชุมชน นา吒จึงเป็นความจำเป็นอย่างสำคัญยิ่งของชุมชนที่จะต้องอัญเชิญมาประจำชุมชนของตนเอง

เมื่อชุมชนก่อตั้งขึ้นก็จะต้องมีการปกครองคนในชุมชน ในอดีตระบบการปกครองของคนในชุมชนจะมีหัวหน้าบ้านเป็นผู้ทำหน้าที่ปกครอง หัวหน้าบ้านของชุมชนชาวไทยเขมรโดยส่วนใหญ่ก็จะเป็นคนเดียวกับผู้ที่ทำหน้าที่ดูแลศาลาคน แต่หลังจากที่รัชกาลที่ 5 ได้ประกาศให้ตราพระราชบัญญัติปกครองท้องที่ ร.ศ. 116 ขึ้นใช้บังคับทั่วประเทศ โดยประกาศใช้บังคับเมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม ร.ศ. 116 (พ.ศ. 2440)^{*} ระบบการปกครองของชาวไทยเขมรก็ได้เปลี่ยนมาใช้วิธีการปกครองระบบเดียวกันกับที่รัฐบาลประกาศใช้ โดยมีกำหนดหรือผู้ใหญ่บ้านเป็นหัวหน้าปกครองชุมชนหรือหมู่บ้าน

ชาวไทยเขมรจะมีรูปแบบของสังคมในลักษณะ “สังคมมิตรไมตรี” ทุกคนในชุมชนจะมีความสัมพันธ์กันเป็นอย่างดี มีการช่วยเหลือกิจกรรมการทำงานของกันและกัน ไม่ว่าจะเป็นงานแล็กหรืองานใหญ่ทุกคนในชุมชนก็จะช่วยเหลือกันเป็นอย่างดี เช่นการทำนา ก็จะช่วยเหลือกันตั้งแต่จัดเตรียมดินไปจนถึงเก็บเกี่ยว หรืองานที่เกี่ยวกับพืชกรรมประจำชุมชน เช่น แหนบนา บีโอนแಡจัด สังคมชาวไทยเขมรยังเป็นสังคมที่ให้ความเอ็นดูกับผู้ที่มีอาชญากรรมกว่า โดยผู้อาชญาในชุมชนจะเรียกเด็ก หรือผู้มีอาชญาโนน้อยกว่า “เมียว” คล้ายกับชาวอีสานที่เรียกเด็กกว่า “บักทำ อีหล่า” ชาวจีนที่เรียกว่า “อาที อามวย” ชาวภาคตะวันออกที่เรียกว่า “อีห្មุ อีห្មุ”

สังคมในระดับครัวเรือน จะมีความคล้ายคลึงกับสภาพสังคมของชาวไทยพื้นเมืองโดยทั่ว ๆ ไป คือจะเป็นระบบสังคมที่จะให้พ่อเป็นผู้ทำหน้าที่เป็นหัวหน้าครอบครัวและทำหน้าที่หาเลี้ยงสมาชิกในครอบครัว แม่จะเป็นผู้ที่ทำหน้าที่ดูแลกิจกรรมภายในบ้าน เช่น หุงอาหาร รวมยังเป็นระบบสังคมที่ให้เกียรติเพศชายในการดำเนินกิจกรรมหรือตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ ทั้งที่สำคัญและไม่สำคัญของครอบครัว จะไม่มีความขัดแย้งกันระหว่างเพศในเรื่องของการทำงาน ผู้หญิงมีความรู้สึกโดยสัญชาตญาณว่างานหนักและงานสำคัญจะเป็นหน้าที่ของเพศชาย ฝ่ายชายก็จะให้เกียรติผู้หญิงในเรื่องการจัดแจงสิ่งต่าง ๆ ภายในครอบครัว และฝ่ายชายจะยอมรับนับถือฝ่ายหญิงในเรื่องของความกตัญญูต่อบรพบุรุษซึ่งฝ่ายหญิงจะเป็นผู้รับหน้าที่ดูแลบรรพบุรุษในယามแก่ตัวลง สาเหตุที่เป็นเช่นนี้เพราะว่าการอบรมเลี้ยงดูบุตรหลานของชาวไทยเขมร เด็กที่เป็นเพศชายจะได้รับการฝึกฝนให้ทำงานนอก

* 17 ปี ต่อมาในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6 ได้ทรงประกาศยกเลิก พระราชบัญญัติปกครองท้องที่ ร.ศ. 116 และประกาศใช้ พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ ฉบับที่ 1 พระทุทธศักราช 2457

บ้าน เช่น การปลูกข้าว การปลูกถั่วถั่ลิสง ส่วนเด็กเพศหญิงจะถูกอบรมเลี้ยงดูให้ทำงานภายในบ้าน เช่น หุงหาอาหาร เย็บปักเสื้อผ้า

ครอบครัวชาวไทยเชมจะมีการอยู่ร่วมกันเป็นครอบครัวขยาย ในครอบครัวหนึ่งอาจประกอบด้วยปู่ย่าตายาย ลุงป้า น้าอ่า พ่อแม่ ลูกหลาน ครอบครัวใดที่มีลูกสาวหลายคนสามารถมีแนวโน้มขยายมากขึ้นกว่าครอบครัวอื่น เพราะด้วยเหตุว่าชาวไทยเชมโดยส่วนใหญ่หญิงชายที่แต่งงานกันพ่อแม่ฝ่ายหญิงจะให้ฝ่ายชายเข้ามาอยู่ในครอบครัวฝ่ายหญิง ด้วยสาเหตุว่าต้องการที่ให้เข้ามาช่วยกิจการงานต่าง ๆ ของครอบครัว อีกทั้งสังคมของชาวไทยเชมลูกสาวจะต้องทำหน้าที่ดูแลพ่อแม่ของตนเอง เมื่อแต่งงานก็จะไม่สามารถจะออกไปอยู่บ้านฝ่ายชายได้ โดยหญิงชายที่จะแต่งงานเริ่มครอบครัวใหม่จะไม่จำต้องบวชเรียนเพื่อทดสอบบุญคุณพ่อแม่ ทั้งยังเป็นการศึกษาในเรื่องศาสนาและเรื่องวิชาความรู้อื่น ๆ โดยชายชาวไทยเชมจะบวชเรียนเมื่ออายุครบ 20 ปีบริบูรณ์ เช่นเดียวกับกลุ่มนี้อื่น ๆ โดยจะต้องบวชเรียนจนครบหนึ่งพรรษาจึงจะสักอุमานา ผู้ที่บวชเรียนแล้วจะได้รับการให้เกียรติจากสังคมเป็นอย่างมาก โดยจะเปลี่ยนสรีรพนามนำหน้าชื่อว่า “อันดี” ที่แปลเป็นไทยว่าทิด ผู้ที่ยังไม่ได้ผ่านการบวชเรียนชาวไทยเชมจะใช้สรีรพนามนำหน้าชื่อว่า “แอง” ซึ่งแปลว่าเอ็ง หรือแก หรืออี้

ชาวไทยเชมเป็นกลุ่มนี้ที่มีชีวิตแบบเรียบง่าย ดำเนินชีวิตด้วยการประกอบอาชีวเกษตรกรรม และไม่ได้ทำเกษตรในเชิงพาณิชย์ การเกษตรแบบเรียบง่าย ชาวไทยเชมจึงทำการเกษตรแค่พอ มีกินปีต่อปีไม่นิยมสะสม การเกษตรที่นิยมก็คือการข้าว ซึ่งข้าวนี้นิยมปลูกจะเป็นข้าวเจ้าโดยจะปลูกแปลงข้าวไว้มากกว่าปลูกแบบข้าวนา ด้วยเหตุขุ่นของชาวไทยเชมเป็นชุมชนที่อยู่ในพื้นที่ราบภูเขา มีพื้นที่ลุ่มต่ำที่จะทำเป็นแปลงนาข้าวได้น้อย ชาวไทยเชมเป็นกลุ่มนี้ที่นิยมรับประทานข้าวเจ้าเป็นหลักจึงปลูกแต่ข้าวที่เป็นพันธุ์ข้าวเจ้าไม่นิยมการปลูกพันธุ์ข้าวเหนียว

วิถีการทำอาหารของชาวไทยเชม

“แสดงสะเก็จ” หรือคำไทยคือเศรษฐกิจของชาวไทย ด้วยชาวไทยเชมเป็นกลุ่มนี้ที่อยู่ในดินแดนที่ห่างไกลจากศูนย์กลางความเจริญ หรือเรียกอีกอย่างว่าอยู่ในบริเวณชายขอบของความเจริญ จึงส่งผลให้ระบบเศรษฐกิจของชาวไทยเชมจะเป็นระบบเศรษฐกิจเพื่อการยังชีพ การทำอาหารกินจึงเป็นไปในลักษณะเพื่อพอกินเท่านั้น ไม่มีการพาณิชย์เข้ามายกเว้นช่อง พืชที่ชาวไทยเชมเพาะปลูกในระยะเริ่มต้นชุมชน ก็เป็นการปลูกเพื่อนำไปไว้กินในครอบครัวเท่านั้น เช่น การปลูกข้าว หรือการปลูกข้าวโพด

ข้าวเจ้าเป็นอาหารหลักของชาวไทยเชม จึงจำเป็นที่จะต้องปลูกข้าวเพื่อไว้กินในครอบครัว การปลูกข้าวของชาวไทยเชมจะเป็นการปลูกแต่เพียงพอกิน ไม่ใช่การปลูกเพื่อนำไปขาย การปลูกข้าวของชาวไทยเชมจึงเป็นการปลูกที่ไม่ได้พิถีพิถัน เพียงแค่ขอให้มีน้ำมาหล่อเลี้ยงต้นกล้าเจริญเติบโตและอกรวงให้เก็บเกี่ยวได้ก็เพียงพอ การปลูกข้าวของชาวไทยเชมจะเป็นการปลูกใน 2 ลักษณะคือ การปลูกข้าวในนาหรือที่ลุ่มหรือเรียกอีกอย่างว่าข้าวนา และการปลูกข้าวในไร่หรือที่ดอนหรือเรียกว่าข้าวไร่ การข้าวไร่จะปลูกบนที่ดอนและไม่มีน้ำซึ้ง

วิถีการทำอาหารที่เป็นการเพาะปลูกเพื่อยังชีพของชาวไทยเชมก็ดำเนินเข่นนี้เรื่อยมาช่วงระยะเวลาหนึ่ง จนกระทั่งช่วงรัฐประหาร พ.ศ. 2480 วิถีของชาวไทยเชมถูกกีดขวางเข้าสู่กระบวนการทางการเพาะปลูกเพื่อการพาณิชย์ โดยมีชาวจีนกลุ่มนี้เดินท่องถัยอยู่ในประเทศไทยกันพูชา ต้อมากว่าจีนเหล่านี้ได้รับความไม่เป็นธรรมบางประการจากรัฐบาลกัมพูชา จึงได้อพยพออกจากกัมพูชาและได้แตกกระจายอพยพไปในหลาย ๆ ภูมิภาคของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ รวมทั้งเข้ามาในประเทศไทยทางชายแดนที่ติดกับกัมพูชา และได้เข้ามาอาศัยอยู่ในชุมชนของชาวไทยเชม กลุ่มชาวจีนเหล่านี้เป็นคนที่เคยอาศัยอยู่ในประเทศไทยกัมพูชาอยู่ก่อนจึงเข้ามาใช้ภาษาเชมที่ชาวไทย

เพื่อการค้า ด้านสังคมที่มีเปลี่ยนแปลงด้านการปกครองจากหัวหน้าบ้านมาเป็นกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน หรือการเปลี่ยนด้านความน่าคิดที่เดิมใช้เกี้ยวนเป็นพากหะกล้ายมาเป็นรดยก แลดด้านวัฒนธรรมที่รับเอาวัฒนธรรมภายนอกที่ไม่กับความทันสมัยต่าง ๆ เข้ามาในชุมชน จนทำให้ประเพณี และพิธีกรรมความเชื่อบางอย่างที่ชาวไทย เช่นเรโดยปฏิสัมพันธ์ต่อมามาได้เริ่มเลือนหายไป แต่ยังมีพิธีกรรมความเชื่อบางอย่างที่ยังคงเหลืออยู่และชาวชุมชน ยังปฏิบัติต่อเนื่องสืบท่องมาจากรัฐบูรุษ เช่น พิธีกรรม “แซนนະตา” หรือเซ่นเจ้าที่ พิธีกรรม “แซนคุณตา” หรือบุญวันสารท

ด้วยความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่ชุมชนชาวไทยเช่นได้รับ ซึ่งความเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ก่อให้เกิดเป็นแรงเสียดทานที่ส่งผลให้วัฒนธรรม ประเพณีและความเชื่อต่าง ๆ ที่ชาวชุมชนเคยปฏิบัติกันสืบต่อมาตั้งแต่ครั้งบรรพบุรุษเริ่มถูกลดทอนความสำคัญลงไป พิธีกรรมความเชื่อบางอย่างอาจจะต้องสูญหายหรือตายไปกับคนที่นับถือพิธีกรรมนั้น ๆ เพราะไม่มีการสืบท่องมาจากรุ่นหลังที่เรียกตนเองว่าคนรุ่นใหม่ เช่น “ເຫັນສຶກ” หรือພົມເຮົາຫຼຸງ ແລະ “ແກຣວ່າ” หรือພື້ນເສດຖະກະບານທີ່ປັຈຸບັນຜູ້ທີ່ເປັນໜົມພົມເຮົາໃໝ່ທີ່ຈະມີອາຍຸมากขື້ນ ຈຶ່ງເປັນການສຸມເສື່ອງທີ່ຈະທໍາໄພພົມເຮົາຫຼຸງເລື່ອນຳນັ້ນຈະຕ້ອງສາບສູນໄປຄ້າໄມ້ມີຜູ້ໄດ້ຜູ້ທີ່ສືບຫອດຫຼົງໄວ້

บรรณานุกรม

เอกสาร

กรรมศิลป์ภาคร. (2535). พระราชพงศาวดารฉบับพระราชนักด้วยภาษา. เล่ม 1 – 2. กรุงเทพฯ: กองวรรณกรรมและ

ประวัติศาสตร์ กรมศิลป์ภาคร.

ทิพารวงศ์, เจ้าพระยา. (2503). พระราชพงศาวดาร รัชกาลที่ 1. ม.ป.ท.

ประกอบ ผลงาน. (2538). สารนุกรมกลุ่มชาติพันธุ์เขมรถิ่นไทย. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหิดล.

ภาสกรวงศ์, เจ้าพระยา. (2526). พระราชพงศาวดารรัชกาลที่ 1. กรุงเทพฯ: องค์การค้าครุสภาก.

เรืองเดชอนันต์ (ทองดี รนรัชต์), พันตรีหดวง. (2460). ราชพงศาวดารกรุงกัมพูชา. นนทบุรี: ศรีปัณญา.

สิริ เปรมจิตต์. (2480). ไทยกับเขมร. ม.ป.ท.

เสถียร โกเศศ. (2483). เรื่องของชนชาติไทย. กรุงเทพฯ: ผดุงศึกษา.

สัมภาษณ์

จรศักดิ์ นพสาย. (2555, 17 กุมภาพันธ์). ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 3 บ้านบึงชนังบัน ตำบลเทพนิมิต อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี, สัมภาษณ์.

ควร เท็ตตุม. (2556, 12 พฤษภาคม). สัมภาษณ์.

เฉียง ศรีเมืองคล. (2556, 9 มีนาคม). สัมภาษณ์.

เชื่อม จันทร์หอม. (2556, 1 มิถุนายน). สัมภาษณ์.

ถวิล แปรลงโสม. (2556, 2 กันยายน). สัมภาษณ์.

เบลว เทียนหอม. (2556, 24 พฤษภาคม). สัมภาษณ์.

พงษ์พันธุ์ ศรีสกળนิมิต. (2555, 4 ตุลาคม). ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 3 บ้านบึงชนังกลาง ตำบลเทพนิมิต อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี, สัมภาษณ์.

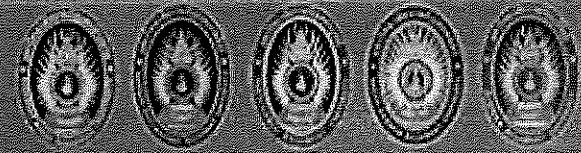
พงษ์ศักดิ์ พลสุข. (2555, 14 ตุลาคม). ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 1 บ้านจางวาง ตำบลหนองตาคง อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี, สัมภาษณ์.

- เม็ต คงพูล. (2555, 12 ตุลาคม). สัมภาษณ์.
ยาน นนทรัตน์. (2555, 15 เมษายน). สัมภาษณ์.
วัน ศิลปานิล. (2555, 13 เมษายน). สัมภาษณ์.
วิเศษ สมวัน. (2556, 12 มกราคม). สัมภาษณ์.
สร้อย บัวแปลง. (2556, 20 มกราคม). สัมภาษณ์.
สะ เพ็ชรสุวรรณ. (2555, 2 ตุลาคม). สัมภาษณ์.
สายใจ ศิลปานิล. (2556, 24 พฤษภาคม). สัมภาษณ์.
เสริม บัวแปลง. (2555, 16 กรกฎาคม). สัมภาษณ์.
เชียบ ลือสถาณ. (2555, 2 ตุลาคม). สัมภาษณ์.
เชื่อน พรัตน์. (2555, 20 มกราคม). สัมภาษณ์.

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
หลักการและเหตุผล	ก
วัตถุประสงค์ของการประชุม	ข
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	ข
ผู้ทรงคุณวุฒิประจำห้องนำเสนอผลงาน	ข
หน่วยงานที่รับผิดชอบ	ค
สถาบันร่วมจัดประชุมวิชาการ	ค
กำหนดการประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 1 “พหุวิทยากับการศึกษาภาษาฯ-วรรณกรรม”	ง
กำหนดการนำเสนอผลงานวิจัย	จ
บทความด้านภาษา	1
กลวิธีการรักษาหน้าในการตอบคำถามของบุคคลในวงการบันเทิงไทยจากรายการสามแขบ	
สุมาลี พลชูนทรัพย์	2
การศึกษาคำสlangที่ปรากฏบนเฟซบุ๊ก	
อลิศรา แก้วชัชเนตร, สุรีย์ คaganan	15
วัฒนธรรมและการใช้ภาษาเกี่ยวกับการทุจริตคอร์รัปชันในบริบทสังคม ที่ปรากฏในวรรณกรรมไทยและการใช้จริงในปัจจุบันของภาคประชาสังคม จังหวัดนครราชสีมา	
จิรธิพร ไวยุทธลีอม, พิมพ์พิชัย บรรจงปรุ, อารีย์ ศรีอ่อนวย, วินาน วรรณคำ	21
การเปลี่ยนแปลงชนิดคำจากภาษาบาลีและภาษาสันสกฤตสู่คำยึดภาษาไทย	
ชวัชชัย ดุลยสุจริต	32
วิธีวิทยาการการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยโดยใช้แนวคิดบันได 5 ขั้น ของการพัฒนาผู้เรียนสู่มาตรฐานสากลในศตวรรษที่ 21	
โชคทีรภัคค์ รันเครชช์วัฒนา	38
การพัฒนาสื่อส่งเสริมการคิดเชื่อมโยงทางภาษาไทยด้วยร้อยกรองปริศนา彷彿	
ปาลิตา ผลประดับเพ็ชร์, สินทรัพย์ ยืนยาว	55
ผลสัมฤทธิ์ของทักษะการอ่านในนักเรียนระดับปฐมศึกษาปีที่ 6: กรณีศึกษาจากโรงเรียนบ้านดอนใหญ่ และโรงเรียนอนุบาลลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์	
ณภัทร เขาดวน, อุภาวน์ นามทิรัณ	68
การวิเคราะห์โครงสร้างประโยคภาษาอังกฤษที่ใช้ในการเขียนข่าวนำเสนอภาษาไทยในช่วงการศึกษาไทยในหนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์ออนไลน์	
พิสุทธิ์พงศ์ เอ็นดู	77
บทความด้านคติชนวิทยา	94
การสื่อความหมายคนพิการในนิทานของกลุ่มชาติพันธุ์ไทย	
สุควรัตน์ มากวรรณ	95
ชาวไทยเชื้อ : พหุวัฒนธรรมในบริบทสังคมไทย	
ณรงค์ฤทธิ์ สุขสวัสดิ์	104

PROCEEDINGS of
The 1st National Conference
Multidisciplinary and Studies in Language and Literature

รวมบทความฉบับเต็ม

การประชุมวิชาการ: ปัจจุบัน ศรีที่ ๑

พหุภาษาทั่วไปทางศิลปะภาษา - วรรณกรรม

วันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๖๑

คณ.: บุษย์ภาสเดร์ และ อัจฉราภาสเดร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

การประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 1

หัวข้อ “พหุวิทยาภับการศึกษาภาษา-วรรณกรรม”

วันที่ 19 ตุลาคม 2561

ณ อาคารศูนย์การเรียนรู้ภูมิปัญญาห้องถิน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

หลักการและเหตุผล

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม เป็นมหาวิทยาลัยที่มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1) เพื่อผลิตบัณฑิตที่มีคุณธรรม จริยธรรม มีจิตสาธารณะ มีความรู้ความสามารถและทักษะในระดับมาตรฐานสากล รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมอย่างมีเหตุผล และส่งเสริมสนับสนุนการขยายโอกาสทางการศึกษาให้แก่ผู้การผู้มีความสามารถพิเศษ บุคลากรประจำการ และประชาชนทั่วไป 2) เพื่อผลิตและพัฒนาครุและบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานของวิชาชีพชั้นสูง 3) เพื่อผลิตผลงานวิจัยที่สร้างองค์ความรู้และนวัตกรรม พัฒนาเทคโนโลยีเพื่อนบ้านและเทคโนโลยีสมัยใหม่ ที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริงในการพัฒนาการเรียนการสอน พัฒนาห้องถินและภูมิภาค เพื่อนำไปสู่การแข่งขันของประเทศได้อย่างยั่งยืน 4) เพื่อเสริมสร้างพลังปัญญาของแผ่นดิน ใน การพัฒนาชุมชนและสังคมให้เข้มแข็ง บนฐาน ความรู้และตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ยกระดับการบริการวิชาการ ใน การช่วยให้สังคม พึงตันเองได้อย่างยั่งยืน 5) เพื่อทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม ประเพณีไทย และห้องถินอีสานโดยการพัฒนา และต่อยอดภูมิปัญญาห้องถิน 6) เพื่อพัฒนาการจัดการ การบำรุงรักษาและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน 7) เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งและยกระดับคุณภาพทางวิชาการและงานวิจัยร่วมกับสถาบันวิชาการในและต่างประเทศ และ 8) เพื่อพัฒนาระบบบริหารจัดการ คณาจารย์และบุคลากร โดยการมีส่วนร่วมให้มีประสิทธิภาพมีความคล่องตัวตามหลักธรรมาภิบาล สามารถพึงตันเองได้อย่างยั่งยืนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งหลักสูตรสาขาวิชาภาษาไทยเป็นหลักสูตรที่มุ่งผลิตบัณฑิตที่มีความรู้และทักษะทางภาษาและวรรณกรรมไทย สามารถอนุรักษ์ สืบทอด สร้างสรรค์ ประยุกต์ใช้ในการประกอบอาชีพ ตระหนักในคุณค่าของภูมิปัญญาห้องถินอย่างมีคุณธรรม จริยธรรมและเท่าทันยุคสมัย เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของมหาวิทยาลัย

เพื่อให้การพัฒนาคุณภาพของนักศึกษาให้เป็นบัณฑิตที่มีคุณภาพ หลักสูตรสาขาวิชาภาษาไทยได้ตระหนักรถการจัดโครงสร้างเพื่อส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพนักศึกษา ส่งเสริมและพัฒนาอาจารย์ ตลอดจนมุ่งสร้างความร่วมมือกับเครือข่ายวิชาการด้านภาษาไทยจากสถาบันอื่น หลักสูตรสาขาวิชาภาษาไทยได้ส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือด้านวิชาการ โดยเฉพาะการเป็นเจ้าภาพในการจัดประชุมวิชาการระดับชาติซึ่งจะแสดงให้เห็นถึงศักยภาพและความเข้มแข็งของหลักสูตรฯ ได้เป็นอย่างดี อีกทั้งยังได้รับความร่วมมือกับเครือข่ายมหาวิทยาลัยจัดการประชุมในรูปแบบเป็นเจ้าภาพร่วมกัน ก็เพื่อประสานความร่วมมือ สร้างเครือข่ายการวิจัยให้เข้มแข็ง ก่อให้เกิดเครือข่ายการทำวิจัยระหว่างมหาวิทยาลัยในอนาคตอย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์ของการประชุม

- เพื่อเป็นการกระตุ้นและส่งเสริมให้คณาจารย์ภายใน และภายนอกมหาวิทยาลัย ได้ตระหนักและเห็นถึงความสำคัญของงานวิจัย ใน การผลิตและตีพิมพ์เผยแพร่ผลงานวิจัยในที่ประชุมวิชาการ
- เพื่อเป็นเวทีในการนำเสนอผลงานวิจัยในระดับชาติ เผยแพร่และแลกเปลี่ยนความก้าวหน้าทางวิชาการของอาจารย์ นักวิจัย นิสิต นักศึกษา ผู้เข้าร่วมประชุมจากในประเทศไทย
- เพื่อสร้างเครือข่ายงานวิจัยกับสถาบันการศึกษาต่างๆ
- เพื่อตีพิมพ์เผยแพร่ผลงานวิจัยในรายงานสืบเนื่องจากการประชุม หรือวารสารวิชาการระดับชาติ
- เพื่อเผยแพร่ผลงานวิจัยและบริการวิชาการของหลักสูตรสาขาวิชาภาษาไทยและเครือข่ายมหาวิทยาลัย เพื่อนำไปสู่การใช้ประโยชน์และพัฒนาท้องถิ่น

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- เกิดการกระตุ้นและส่งเสริมให้คณาจารย์ภายใน และภายนอกมหาวิทยาลัย ได้ตระหนักและเห็นถึงความสำคัญของงานวิจัย ใน การผลิตและตีพิมพ์เผยแพร่ผลงานวิจัยในที่ประชุมวิชาการ
- เป็นเวทีในการนำเสนอผลงานวิจัยในระดับชาติ เผยแพร่และแลกเปลี่ยนความก้าวหน้าทางวิชาการของอาจารย์ นักวิจัย นิสิต นักศึกษา ผู้เข้าร่วมประชุมจากในประเทศไทย
- สร้างเครือข่ายงานวิจัยกับสถาบันการศึกษาต่างๆ
- ตีพิมพ์เผยแพร่ผลงานวิจัยในรายงานสืบเนื่องจากการประชุม หรือวารสารวิชาการระดับชาติ
- เผยแพร่ผลงานวิจัยและบริการวิชาการของหลักสูตรสาขาวิชาภาษาไทยและเครือข่ายมหาวิทยาลัย เพื่อนำไปสู่การใช้ประโยชน์และพัฒนาท้องถิ่น

ผู้ทรงคุณวุฒิประจำห้องนำเสนอผลงาน

ลำดับที่ 1 ห้อง Auditorium 1 (ภาษา)

ผู้วิพากษ์ รศ.ดร.วิไลวรรณ ชนิษฐานันท์ และ ผศ.ดร. บุณย์เสนอ ตรีวิเศษ
พิธีกรประจำห้อง อ.ศศิธร อ่อนเหลา

ลำดับที่ 2 ห้องประชุมชั่วโมง ๓ (คติชนวิทยา)

ผู้วิพากษ์ รศ.ดร.สุภาพร คงศิริรัตน์ และ รศ.กฤชฎา ศรีธรรมา
พิธีกรประจำห้อง อ.สุดารัตน์ มาศวรรณา

ลำดับที่ 3 ห้อง 360304 (วรรณกรรม)

ผู้วิพากษ์ ผศ.ดร.ราชนย์ นิลวรรณากา และ อ.ดร.ปพิชญา พรหมกันทา
พิธีกรประจำห้อง อ.วินัย แสงกล้า

หน่วยงานที่รับผิดชอบ

หลักสูตรสาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
สถาบันร่วมจัดประชุมวิชาการ

ภาคีเครือข่ายภาษาไทยและเครือข่ายนักวิชาการด้านภาษาและวัฒนธรรมจาก
มหาวิทยาลัยราชภัฏรัมย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา และ
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

กำหนดการประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ ๑

หัวข้อ “พหuvิทยา กับการศึกษาภาษา-วรรณกรรม”

วันที่ 19 ตุลาคม 2561

ณ อาคารศูนย์การเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น (อาคาร 36) คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

เวลา	รายการ	สถานที่
08.00-08.30 น.	ลงทะเบียน	หน้าห้องประชุมชั่วพะยอม 1 (ห้องประชุม 510 ที่นั่ง ชั้น 1 อาคาร 36)
08.30-09.00 น.	พิธีเปิดการประชุมวิชาการ - ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ สิงหเลิศ คณะบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ กล่าวต้อนรับ - ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เชษฐา จักรไชย ประธานหลักสูตรสาขาวิชาภาษาไทย กล่าวรายงาน - ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ สิงหเลิศ คณะบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ กล่าวเปิดงาน	ห้องประชุมชั่วพะยอม 1 (ห้องประชุม 510 ที่นั่ง ชั้น 1 อาคาร 36)
09.00-12.00 น.	- บรรยายเรื่อง “พหuvิทยา กับการศึกษาภาษา วรรณกรรม” วิทยากรโดย รองศาสตราจารย์ ดร.วีไลวรรณ ชนิษฐานันท์	ห้องประชุมชั่วพะยอม 1 (ห้องประชุม 510 ที่นั่ง ชั้น 1 อาคาร 36)
12.00-13.00 น.	พักรับประทานอาหารกลางวัน	บริเวณห้องโถงชั้น 2 อาคาร 36
13.00-17.00 น.	นำเสนอผลงานวิชาการกลุ่มย่อย โดยวิทยากรร่วม รองศาสตราจารย์ ดร.วีไลวรรณ ชนิษฐานันท์ - กลุ่มที่ 1 ภาษา	ห้อง Auditorium 1 (ชั้น 1 อาคาร 36)
	- กลุ่มที่ 2 คดิชนวิทยา	ห้องประชุมชั่วพะยอม 3 (ชั้น 3 อาคาร 36)
	- กลุ่มที่ 3 วรรณกรรม	ห้อง 360304 (ชั้น 3 อาคาร 36)
17.00 น.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เชษฐา จักรไชย ประธานหลักสูตรสาขาวิชาภาษาไทย กล่าวขอบคุณหน่วยงาน ต่าง ๆ ที่ส่งบุคลากรเข้าร่วมสัมมนาฯ/ ปิดงาน	

หมายเหตุ : 1. กำหนดการสามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามความเหมาะสม
2. วันที่ 18 ตุลาคม พ.ศ. 2561 มีงานเลี้ยงต้อนรับ ณ ห้องประชุมชั่วพะยอม

เวลา 19.00 - 22.00 น.

3. ประสานงาน/ แจ้งการเข้าร่วมงานเลี้ยงต้อนรับภายในวันที่ 30 กันยายน พ.ศ. 2561
4. ต้องการให้ประสานเรื่องโรงแรมที่พัก ติดต่อ 084-5186972

ลำดับที่ 2 ห้องประชุมป่อพะยอม 3 (คติชนวิทยา)

ผู้วิพากษ์ รศ.ดร.สุภาพร คงศิริรัตน์ และ รศ.กฤษฎา ศรีธรรม
พิธีกรประจำห้อง อ.สุดารัตน์ นาศวรรณา

ลำดับ	บทความและผู้นำเสนอด้วย
1	การสื่อความหมายคนพิการในนิทานของกลุ่มชาติพันธุ์ไทย สุดารัตน์ นาศวรรณา
2	ชาวไทยเขมร : พหุวัฒนธรรมในบริบทสังคมไทย ณรงค์ฤทธิ์ สุขสวัสดิ์
3	พิธีกรรมการทำวัฒนาเกลือ : กรณีศึกษาขุนชนบ้านป่าแดง อำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี วุฒินันท์ สุพร, พิพวรรณ จันทวงศ์ และสิริยา มะลิวัลย์
4	เพลงลูกทุ่งล่างกับการประกอบสร้างความทันสมัย ปิยวรรณ กันทอง
5	ชาวของ ว่าด้วยพิธีกรรมและความเชื่อในการแต่งงาน กรณีขุนชนวัฒนธรรมของ บ้านจันทเขต จังหวัดจันทบุรี ณรงค์ฤทธิ์ สุขสวัสดิ์, ดาวราวดี เอียงเนื้อ, ศิริภรณ์ สารราษฎร์
6	การจัดทำทะเบียนวัดถือเบรลอนเพื่อจัดตั้งศูนย์เรียนรู้พิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นแบบมีส่วนร่วมในวัด อิسلامทะเมนซัย อำเภอปราลาภามาศ จังหวัดบุรีรัมย์ พิพัฒน์ ประเสริฐสังข์, สันติภาพ charmey, ยุพวงศ์ อาจหาญ, พิมพ์ฟ้า ยอดนาวี
7	แหล่งเกลือทุ่งกุลาร้องไห้ : ตำนาน พื้นที่นิเวศและการสร้างอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม สมปอง บุญมณี

ลำดับที่ 3 ห้อง 360304 (วรรณกรรม)

ผู้วิพากษ์ ผศ.ดร.ราชนีย์ นิลวรรณภา และ อ.ดร.ปพิชญา พรหมกันทา
พิธีกรประจำห้อง อ.วินัย แสงกล้า

ลำดับ	บทความและผู้นำเสนอด้วย
1	การศึกษาอัตลักษณ์ถิ่นเหนือและอีสานผ่านวรรณกรรมเพลง อนันต์ ลาภล
2	พิมพานต์เส้นหา: ความเป็นอื่น ชนบท และความเป็นหญิง ในนวนิยายเรื่อง มาแต่พิมพานต์ อรุวรรณ ฤทธิ์ศรีรัตน์
3	การศึกษาวิเคราะห์วรรณกรรมเยาวชนของชัยภร แสงกระจั่ง อุภาวดี นามทิรัญ
4	เทพเจ้ากรีก-โรมันและอินเดียที่มีความสัมพันธ์กับวรรณชาติ ประทุมเพชร แซ่อ่อง

บทความด้านคติชนวิทยา

ห้องประชุมชื่อพะยอม 3

ผู้วิพากษ์ รศ.ดร.สุภาพร คงศิริรัตน์

รศ.กฤษฎา ศรีธรรมชาติ

พิธีกรประจำห้อง อ.สุدارัตน์ มากวรรณฯ

